

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW**

DAR-423/02/04/DL

Warszawa, 26.07.2004 r.

DECYZJA Nr DAR - 8 /2004

Na podstawie art. 17 w związku z art. 12 ust. 1 i ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jednolity - Dz. U. z 2003 r. nr 86, poz. 804 z późn. zm.), po przeprowadzeniu postępowania antymonopolowego wszczętego na wniosek Powszechnej Kasy Oszczędności Bank Polski S.A. z siedzibą w Warszawie – w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów **wyraża się zgodę na dokonanie koncentracji** polegającej na nabyciu przez Powszechną Kasę Oszczędności Bank Polski S.A. z siedzibą w Warszawie ("PKO") akcji Banku Pocztowego SA z siedzibą w Bydgoszczy („BP”), powodującym uzyskanie przez PKO co najmniej 25% głosów na walnym zgromadzeniu BP.

Uzasadnienie

W dniu 1 lipca 2004 r. do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (zwanego dalej "Urzędem" lub "organem antymonopolowym") wpłynęło od Powszechnej Kasy Oszczędności Bank Polski S.A. z siedzibą w Warszawie (dalej "PKO") zgłoszenie zamiaru koncentracji - określonej w art. 12 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jednolity - Dz. U. z 2003 r. nr 86, poz. 804 z późn. zm.), dalej „ustawa” - polegającej na nabyciu przez PKO akcji Banku Pocztowego SA z siedzibą w Bydgoszczy (dalej "BP") uprawniających do uzyskania ponad 25% głosów na walnym zgromadzeniu BP.

Uwzględniając, że złożone zgłoszenie spełniało formalne wymogi określone przepisami Działu V ustawy, w dniu 1 lipca 2004 r. zostało wszczęte, na podstawie art. 44 ust. 1 w związku z art. 12 ust. 1 i ust. 3 pkt 1 ustawy, postępowanie antymonopolowe w sprawie opisanej koncentracji, o czym zawiadomiono Wnioskodawcę postanowieniem z dnia 7 lipca 2004 r.

W wyniku przeprowadzonego postępowania organ antymonopolowy ustalił i zważył co następuje:

Z przekazanych przez PKO informacji wynika, że łączny obrót przedsiębiorców uczestniczących w koncentracji w roku obrotowym poprzedzającym rok zgłoszenia, tj. w roku 2003, określony zgodnie z art. 15 ustawy oraz treścią rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 maja 2001 r. w sprawie obliczania obrotu przedsiębiorców uczestniczących w koncentracji (Dz. U. nr 60 poz. 611) przekroczył ustawowy próg równowartości 50 mln EURO. Wobec spełnienia przesłanek art. 12 ust. 1 i ust. 3 pkt 1 oraz nie wystąpienia żadnej okoliczności z katalogu przesłanek wymienionych w art. 13 ustawy, uzasadniającej niezgłoszenie koncentracji - zamierzona koncentracja podlega zgłoszeniu organowi antymonopolowemu. Obowiązek jej dokonania spoczywał na przedsiębiorcy nabywającym akcje, tj. na PKO.

Uczestnicy koncentracji

PKO - aktywny uczestnik koncentracji, jest spółką akcyjną prawa polskiego. Wszystkie jej akcje należą do Skarbu Państwa. Przedmiotem jej faktycznej działalności jest: pozostała działalność bankowa, działalność pomocnicza związana z ubezpieczeniami i funduszami emerytalno-rentowymi, działalność maklerska i zarządzanie funduszami, pozostałe pośrednictwo finansowe, gdzie indziej nie sklasyfikowane, działalność pomocnicza finansowa, gdzie indziej nie sklasyfikowana. PKO tworzy grupę kapitałową, w skład której wchodzi 14 spółek zależnych od niej bezpośrednio lub pośrednio, działających w zakresie m. in.: leasingu maszyn i urządzeń, środków transportu i nieruchomości (Bankowy Fundusz Leasingowy Sp. z o.o.), rozliczania transakcji dokonywanych kartami płatniczymi i posadawiania terminali POS (Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService S.A.), transmisji danych, teleinformatyki i pozostałych usług telekomunikacyjnych oraz pozostałego pośrednictwa finansowego, gdzie indziej nie sklasyfikowanego (Inteligo Financial Services SA, Inteligo Technologies Sp. z o.o.), zarządzania nieruchomościami i budynkiem (Centrum Finansowe Puławska Sp. z o.o.), działalności pomocniczej związanej z ubezpieczeniami i funduszami emerytalno-rentowymi (PTE "Bankowy" S.A., Finanse Agent Transferowy Sp. z o.o.), wykonywania robót ogólnobudowlanych, instalacji elektrycznych, gazowych (PKO

Inwestycje Sp. z o.o., Fort Mokotów Sp. z o.o.), pośrednictwa finansowego (Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych S.A.).

BP - pasywny uczestnik koncentracji, jest spółką akcyjną prawa polskiego. Przedmiotem jej faktycznie prowadzonej działalności jest: pozostała działalność bankowa, pozostałe pośrednictwo finansowe, gdzie indziej nie sklasyfikowane, działalność pomocnicza finansowa, gdzie indziej nie sklasyfikowana, działalność pomocnicza związana z ubezpieczeniami i funduszami emerytalno-rentowymi, kupno i sprzedaż nieruchomości na własny rachunek. BP posiada dwóch akcjonariuszy: większościowego - Państwowe Przedsiębiorstwo Użyteczności Publicznej Poczta Polska („PPUP Poczta Polska”), do którego należy 74,9999% akcji BP oraz Prokom Investments SA z siedzibą w Gdyni, do którego należy 25% akcji BP.

BP działa w ramach grupy kapitałowej PPUP Poczta Polska. PPUP Poczta Polska jest przedsiębiorcą należącym do Skarbu Państwa. Prowadzi działalność m.in. w zakresie usług pocztowych. W skład grupy kapitałowej PPUP Poczta Polska wchodzi 6 przedsiębiorców prowadzących działalność w zakresie, m.in.: usług bankowych (BP), usług informatycznych (Postdata SA), leasingu, factoringu (Pocztowy Fundusz Leasingowy Sp. z o.o.), zarządzania otwartym funduszem emerytalnym (Pocztylion OFE), usług ubezpieczeniowych (TUW Pocztove), dystrybucji produktów ubezpieczeniowych i bankowych, oferowanych przez spółki działające w ramach grupy kapitałowej (Pocztowa Agencja Usług Finansowych SA).

BP posiada jeden podmiot zależny - Trans-Leasing Towarzystwo Leasingowe Banku Pocztowego Sp. z o.o.

Opis i przyczyny transakcji

Przedmiotowa koncentracja polegać będzie na nabyciu przez PKO od Prokom Investments SA, w ramach jednej transakcji, pakietu akcji uprawniających do wykonywania 25,0001% głosów na walnym zgromadzeniu BP. Pozostałych 74,9999% akcji, uprawniających do 74,9999% głosów na walnym zgromadzeniu BP będzie posiadać PPUP Poczta Polska.

Jak przedstawia Wnioskodawca, przyczyną przedmiotowej transakcji jest przeprowadzenie procesu konsolidacji w grupie banków z większościowym udziałem skarbu państwa i

wzmocnienie pozycji rynkowej tych banków. W wyniku nabycia przedmiotowych akcji BP przez PKO nastąpi rozszerzenie działalności PKO na obszarach słabo zurbanizowanych (wiejskich). W opinii Wnioskodawcy, przedmiotowa inwestycja pozwoli na wzmocnienie potencjału PKO zwiększające jego wartość oraz umożliwi zaistnieć na nowych rynkach. PKO zamierza podjąć z BP współpracę w zakresie [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA].

Rynek właściwy, na który koncentracja wywiera wpływ

Zgodnie z art. 17 ustawy Prezes Urzędu, w drodze decyzji wydaje zgodę na dokonanie koncentracji, w wyniku której konkurencja na rynku nie zostanie istotnie ograniczona, w szczególności przez powstanie lub umocnienie pozycji dominującej na rynku. Ocena oddziaływania koncentracji na stan konkurencji wymaga określenia rynków właściwych zarówno w aspekcie geograficznym, jak i produktowym, na które koncentracja wywiera wpływ.

W myśl art. 4 pkt 8 ustawy, przez rynek właściwy rozumie się rynek towarów, które ze względu na ich przeznaczenie, cenę oraz właściwości, w tym jakość, są uznawane przez ich nabywców za substytuty oraz są oferowane na obszarze, na którym ze względu na ich rodzaj i właściwości, istnienie barier dostępu do rynku, preferencje konsumentów, znaczące różnice cen i koszty transportu, panują zbliżone warunki konkurencji. A zatem rynek ten wyznaczają zasadniczo dwa elementy: towar (rynek produktowy) i terytorium (rynek geograficzny).

Biorąc pod uwagę określone powyżej kryteria rynku właściwego oraz ze względu na specyfikę, właściwości, uregulowania ustawowe, a także różny krąg odbiorców - właściwymi rynkami produktowymi, na których działa zarówno PKO jak i BP są rynki usług bankowości detalicznej polegające na:

- prowadzeniu rachunków,
- przyjmowaniu depozytów gotówkowych,
- udzielaniu kredytów,
- wydawaniu bankowych kart płatniczych.

Powyższe usługi uczestnicy koncentracji świadczą na geograficznym rynku obejmującym terytorium Polski.

Przy wyznaczaniu geograficznego rynku właściwego dla danej koncentracji należy uwzględnić obszar, na którym ze względu na rodzaj oferowanych usług i ich właściwości,

istnienie barier dostępu do rynku, preferencje konsumentów, znaczące różnice cen i koszty transportu, panują zbliżone warunki konkurencji. Z uwagi na specyfikę ww. usług bankowych, w szczególności, z uwagi na istnienie barier dostępu do ww. rynków, polegających m.in. na konieczności poddania się nadzorowi bankowemu w poszczególnych krajach, tj.: w Polsce - Komisji Nadzoru Bankowego na zasadach określonych m.in. w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz.U. z 2002 r., Nr 72, poz. 665 z późn. zm.) w zakresie uzyskania - w określonych warunkach - zgody lub zezwolenia Komisji na utworzenie banku, rozpoczęcie działalności bankowej, połączenie banków lub nabycie przedsiębiorstwa bankowego, w ocenie organu antymonopolowego powyższe rynki produktowe należy traktować jako rynki krajowe.

Z informacji przekazanych przez Wnioskodawcę wynika, że PKO na krajowym rynku ww. usług bankowych obejmującym terytorium Polski, posiada odpowiednio w 2002 i 2003 roku, następujące udziały w zakresie:

- prowadzenia rachunków – [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA],
- przyjmowania depozytów gotówkowych – [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA],
- udzielania kredytów – [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA],
- wydawania bankowych kart płatniczych – [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA].

Natomiast BP, działając na krajowym rynku usług bankowych na terenie Polski, zarówno w 2002 jak i 2003 roku, w zakresie wymienionych powyżej rynków produktowych posiada udziały w każdym z tych rynków - nie przekraczające 1% i wynoszące odpowiednio w zakresie:

- prowadzenia rachunków – [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA],
- przyjmowania depozytów gotówkowych – [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA],
- udzielania kredytów – [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA],
- wydawania bankowych kart płatniczych – [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA].

Jak wynika z powyższego, zgodnie z definicją rynku właściwego, na który koncentracja wywiera wpływ w układzie horyzontalnym, zawartą w pkt 7.2.1 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 3 kwietnia 2002 r. w sprawie zgłoszenia zamiaru koncentracji przedsiębiorców (Dz. U. Nr 37, poz. 334), zwanego dalej "rozporządzeniem" – rynkami właściwymi, na które przedmiotowa transakcja wywiera wpływ w ujęciu horyzontalnym są rynki:

- prowadzenia rachunków,
- przyjmowania depozytów gotówkowych,

- wydawania bankowych kart płatniczych,

przy czym posiadany już przez PKO udział na powyższych rynkach, zostanie wzmocniony w sposób nieznaczący (nie przekraczający 1%). Biorąc pod uwagę powyższe dane za 2003 r., łączny udział PKO i BP kształtować się będzie w zakresie:

- prowadzenia rachunków - [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA],

- przyjmowania depozytów gotówkowych – [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA],

- wydawania bankowych kart płatniczych – [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA].

Ponadto zgodnie z definicją rynku właściwego, na który koncentracja wywiera wpływ w układzie wertykalnym, zawartą w pkt 7.2.2 ww. załącznika do rozporządzenia, wobec faktu, iż na żadnym z ww. rynków uczestnicy koncentracji nie działają na różnych szczeblach obrotu, tj. żaden z ww. rynków nie jest równocześnie rynkiem zakupu lub sprzedaży dla drugiego uczestnika przedmiotowej koncentracji, brak jest w niniejszej koncentracji rynków, na które koncentracja wywiera wpływ w układzie wertykalnym (pionowym).

Jednocześnie, biorąc pod uwagę definicję rynku właściwego, na który koncentracja wywiera wpływ w układzie konglomeratowym, zawartą w pkt 10.1.1 ww. załącznika do rozporządzenia, w niniejszej koncentracji brak jest rynków właściwych, na które koncentracja wywiera wpływ w tym układzie.

Struktura rynku

Na polskim rynku usług bankowości detalicznej, na którym działalność prowadzą PKO i BP, działa obecnie kilkadziesiąt banków. PKO jest liderem na tym rynku i posiada w poszczególnych jego segmentach w 2003 r., jak podaje Wnioskodawca, [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA]. Jak wynika z powyższych danych, PKO posiada najwyższy udział w zakresie prowadzenia rachunków oraz wydawania bankowych kart płatniczych. Jednakże udział PKO w tych rynkach na przestrzeni kilku ostatnich lat zmniejszył się, i tak, począwszy od 1999 r., udział PKO w zakresie prowadzenia rachunków zmniejszył się o [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] punktów procentowych, a w przypadku wydawania kart płatniczych - [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] punktów procentowych. PKO traci swój udział w rynku głównie na rzecz swoich najpoważniejszych konkurentów, do których należą banki: PeKaO, BZ WBK, ING BSK, BPH PBK, Millennium, BGŻ, Lukas, Kredyt Bank, Bank Handlowy (poprzez Citi Bank).

Jak wynika z danych Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową powyższe banki posiadają następujące udziały w rynku:

- w zakresie prowadzenia rachunków (w 2003 r.) – PeKaO – ok.16%, BZ WBK – ok. 8%, ING BSK – ok. 7%, BPH PBK – ok. 7%, Millennium – ok. 5%, BGŻ, Lukas, Kredyt Bank – po ok. 3%, Bank Handlowy (poprzez Citi Bank) – ok. 2%.

- w zakresie przyjmowania depozytów gotówkowych (w 2002 r.) – PeKaO – ok. 17%, BPH PBK – ok. 8%, ING BSK, BZ WBK – po ok. 6%, Kredyt Bank, BGŻ – po ok. 5%, Millennium, Bank Handlowy (poprzez Citi Bank) – po ok. 3%, Lukas – ok.1%.

- w zakresie udzielania kredytów (w 2002 r.) - PeKaO – ok. 11%, BPH PBK – ok. 8%, Kredyt Bank – ok. 6%, Millennium, ING BSK – po ok. 5%, BZ WBK, Lukas – po ok.4%, Bank Handlowy (poprzez Citi Bank), BGŻ – po ok. 2%.

- w zakresie wydawania bankowych kart płatniczych (w 2002 r.) – PeKaO – ok. 26%, ING BSK – ok. 14%, BZ WBK - ok. 7%, BPH PBK – ok. 6%, BGŻ – ok. 5%, Kredyt Bank, Millennium – po ok. 3%, Lukas ok. 1%.

Biorąc pod uwagę wielkość aktywów sektora bankowego w Polsce (obejmującego 60 banków komercyjnych), udział PKO pod względem sumy bilansowej, według stanu na dzień 30.04.2004 r. (źródło - Gazeta Bankowa z 12.07.2004 r.) stanowi ok. 18%. Udział ten w przypadku BP stanowi ok. 0,5%, a dla największych konkurentów PKO, tj.: PeKaO, BPH PBK i Banku Handlowego - stanowi odpowiednio około: 13%, 10% i 7% całości sumy bilansowej sektora.

Skutki koncentracji

Planowana transakcja nabycia przez PKO pakietu akcji BP, uprawniających do wykonywania 25,0001% głosów na walnym zgromadzeniu BP, nie spowoduje przejęcia kontroli przez PKO nad BP. Nadal kontrolę nad BP będzie sprawować PPUP Poczta Polska i w jej grupie kapitałowej będzie funkcjonować BP.

W wyniku przedmiotowej koncentracji nastąpi rozszerzenie działalności PKO na obszary słabo zurbanizowane (wiejskie). Rozszerzenie to nastąpi poprzez powiększenie sieci placówek PKO o sieć placówek Poczty Polskiej, za pośrednictwem której BP prowadzi swoje usługi bankowe. PKO posiadając własną sieć 1.232 placówek własnych, powiększy ją o sieć urzędów Poczty Polskiej, tj. o ok. 5.500 placówek operacyjnych i dysponować będzie największą w kraju, wśród banków komercyjnych, siecią dystrybucyjną. Zatem wynikiem koncentracji będzie niewątpliwie rozszerzenie terytorialne sieci dystrybucyjnej PKO, poprzez którą PKO będzie oferować swoje produkty, jak również produkty spółek grupy kapitałowej PKO.

Jednocześnie na nowych dla PKO rynkach geograficznych, o które rozszerzy on swoją działalność, spotykać się będzie z konkurencją ze strony banków komercyjnych, jak również z konkurencją ze strony banków spółdzielczych, działających na rynkach lokalnych. Ponadto, w opinii organu antymonopolowego, rozszerzenie sieci placówek, poprzez które PKO świadczy swoje usługi będzie korzystne z punktu widzenia konsumentów – klientów tego banku, którzy będą mieli szerszy dostęp do korzystania z usług PKO.

W ocenie organu antymonopolowego, w wyniku niniejszej koncentracji nastąpi wzmocnienie obecnie posiadanej pozycji rynkowej PKO, ale nie będzie ono znaczące. PKO nie uzyska na żadnym z analizowanych rynków pozycji dominującej i nadal spotykać się będzie z silną konkurencją ze strony kilkudziesięciu banków komercyjnych oraz kilkuset banków spółdzielczych. Zatem można zgodzić się z Wnioskodawcą, iż z uwagi na niewielki udział jaki posiada BP w rynku bankowości detalicznej i korporacyjnej, przedmiotowa koncentracja nie wpływa w sposób istotny na zmianę pozycji rynkowej uczestników rynku, stanu konkurencji oraz interesów konkurentów.

Biorąc powyższe pod uwagę, oraz w związku z faktem, iż w wyniku omawianej koncentracji na żadnym z ww. rynków konkurencja nie zostanie istotnie ograniczona, w szczególności poprzez powstanie lub umocnienie pozycji dominującej na tych rynkach, orzeczono jak w sentencji.

Stosownie do treści art. 78 ust. 1 ustawy w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c. – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Z upoważnienia Prezesa Urzędu
Ochrony Konkurencji i Konsumentów
Dyrektor Departamentu Analiz Rynku
Adam Żołnowski

Otrzymuje:

Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A.
ul. Puławska 15
02-515 Warszawa